

001467/3

Hagyókövettség

1975. március 19 és 20-án Varsóban megtartott külügyminiszter-helyettesi konzultáció

Sáber László

KÜLVÜGYMINISZTERI HATÁROZAT	
VISSZAMINÓSÍTVA	
Dátum:	Állás: <i>12/1</i>
Meg. jelsz.:	
.....	
.....	

M. 12/1

Ami 1975. március 19 és 20-án Varsóban a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszter-helyettesei konzultációját egyetemesen az északi országokról. A konzultációra a magyar külügyminiszter által meghívott magyarországi külügyminiszter-helyettes elvett részt.

A konzultációra felkészülő külügyminiszter-helyettesek felkészülési egyeztetésében főképpen az alábbiakat:

- Az északi országok egyre fokozódó politikai helyzetével a szociális országoknál a nemzetközi helyzet pontos feltételezését a felkészülést egyetemesen küldetésnek.
- A felkészítés megkezdése tekintettel az oroszországi tevékenységekkel szembeni politikai, gazdasági és kulturális társas egyeztetés. Az északi országok készen állnak arra, hogy az ügyekről helyesen kell venni, hogy az északi országok nagy jelentőségű feladatainak az ellátásában és annak megkezdésében részt vesznek, mivel ezen teremtésük feljebb biztonságosabb nemzetközi jelölésük és a nagy sikeresség. Ebből következően, a kölcsönös kapcsolatokról meg kell tudni, a nemzetközi szervezeten belül az aktivitásuk kell az együttműködést.
- Hogy melyek között minden felelős a felkészítés a szovjet delegáció hozzájárulásában a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok erősítésének érdekében. Az északi országok.

2014. 3. 19. 001467/3-1370. M. 12/1

gokat gazdaságilag is érdekeltőbbé kell tenni a szocialista országokkal való kapcsolataik fejlesztésében.

- Minden felszólalás tükrözte, hogy a szocialista országoknak az északi országok közül Finnországgal van a legintenzívebb kapcsolata, s valamennyien Finnországra fordítják a legnagyobb figyelmet. A figyelem, s a kapcsolatok intenzitása szempontjából mindegyik szocialista ország számára Finnország, Svédország, Norvégia, Dánia, Island a sorrend.

A konzultáción felmerült annak az igénye, hogy a jövőben szorosabb koordináció legyen a szocialista országok között az északi országokkal kapcsolatban. A miniszterhelyettesek egyetértettek abban is, hogy tovább kell javítani az északi országokkal működő nagyvállalkozóink operatív együttműködését és véleményezőerőjét is. Az előbbi nézetekkel a konzultációra résztvevő román külügyminiszterhelyettes nem azonosította magát.

Az egyes országok külügyminiszterhelyettesei a feletlenki találkozáson az előbbi kérdéseket érintették felszólalásaikkal:

- a./ A Szovjetunió mindig nagy jelentőséget tulajdonított az északi térségnek. Ekvetkezik ez egyrészt abból, hogy számos országokról van szó, amelyek közül többével közös határral bír a Szovjetunióval. Másrészt a Szovjetuniónak érdeke, hogy az északi térség atomtegyver-mentes övezetté váljon, amelyet - mint atomhatáron - kell garantálni, ha erre a többi atomhatáron is hajlandó. Ezzel szemben a NATO részéről határozott törekvés mutatkozik, hogy a Keleten-terv megvalósítása a Szovjetunió északi területeinek /Lapland és Környék/ atommentes övezetté történő deklarációját is jelentse. Ez természetesen elfogadhatatlan.

Ezzel a kérdéscsoporttal szorosan összefügg a Spitzbergák ügye. Norvégia - a NATO biztatására - az érvényes, 1920-ban kötött nemzetközi egyezmény revideálására törekszik és mindent megtesz annak érdekében, hogy elvitassa a Szovjetunió jogait.

politikai, de döntően katonai és stratégiai jelentősége van a Balti-tengeri szabad hajózás és a tengerszorosok szabad használati joga biztosításának, amely közvetlenül érdeke a Lengyel Népköztársaságnak és az NSZK-nak is.

Finnországgal kapcsolatban Kozlov elvtárs hangsúlyozta, egyenlőre jobboldali körök az aktív semlegesség jelölését is arra akarják felhasználni, hogy távolítsák Finnországot a szovjetuniótól és a többi szocialista országtól. Erre való tekintettel óvatosan kell bánnunk ezzel a témával a finnországi való politikai jellegű események körül és inkább az aktív semlegességét kell hangsúlyozni.

b./ A lengyel Népköztársaság is nagy jelentőséget tulajdonít az északi térséggel való politikai és gazdasági kapcsolatoknak. Ennek döntően gazdasági megfontolásai vannak, amelyet a szovjetunió is megért, hogy érdekeltségekkel tenni az északi országokat bizonyos infrastrukturális programokban való részvételre. Ezenről az NSZK-vel az északkeleti /Balti-tenger, Báltika, Finnország, Norvégia/, továbbá a Japán-NSZK kapcsolatokról is lehet beszélni. Láthatóan erősödött az NSZK esetleges ellenállására, mivel az NSZK elismerése az NSZK kiterjedését jelentené – ezt egy szovjet elvtárs megfogalmazta, hogy ezek csak a kiterjedéseket, amelyeket a kiterjedési megfontolások alapján lehet megvalósítani, de alkalmazhatunk arra, hogy a NSZK megfontolási közzé kerüljenek.

c./ Az NSZK külügyminisztériumhelyettesének felmondásában nagy szerepet kapott annak hangsúlyozása, hogy a szocialista országok politikai jelenléte és aktivitása az északi országokban mindig ellenesültek a nyugati körrel, de különösen az NSZK egyre aktívabb fellépésével szemben. Bár az NSZK gazdasági lehetősége az NSZK-vel kapcsolatban jelentősen javult, még ma is szemben találja magát különböző nehézségekkel, mint pl. a finn kormány esetében, amely még mindig nem kész arra, hogy az NSZK állampolgárság elismerésével együttjövő konzuli szerződést írjon alá.

A Balti-tenger problémáját ők is igen fontosnak minősítik, s a más említett kérdéseken túl nagy súlyt helyeznek a környezetvédelem és a halászati kérdések rendezésére is.

Az adott politikai helyzetet értékelve úgy vélik, hogy növekszik az északi országok készsége az együttműködésre lecserelési ügyekben, a Szovjetunió által tett javaslatoknál megfontolva. Különösen alkalmas partner országokra tekintik abból a szempontból Finnországot és Svédországot. Ebből kiindulva, gondolataikat vetették fel, hogy a legesélyesebb erőviszonyok és az említett országok hatékonyabb befolyásolása érdekében helyes lenne esetleg az országokat rendszeresen informálni a bécsi hadrendszervezési tárgyalásokról.

A gazdasági kapcsolatok fejlesztése szintén fontos helyet kap az új perspektívák előkészítésében és javasolják annak közbiztonsági vizsgálatát, hogy milyen mértékben, szakadékos kooperáció keretében lehetne élelmezésbiztonságot teremteni. Ennek egyidejűleg javasolják, hogy a szocialista országok felkészültebben lépjenek együttes fellépésre az északi országok piacain.

d./ A reális külügyi kapcsolatok helyett az elhárításra néhányperces felkészülésben a Földön és az északi országok közötti kapcsolatok tényezőre koncentrációra került sor. A szocialista országok közötti egyetemes és koordináció kérését semmilyen formában sem említette, nem reagált semmire a javaslatokra és a kérésekre, amelyek az új megalkandó dokumentációban említett kapcsolatokban elhangzottak. A tanácskozásról minden szükséges körülmények között minden észrevétel nélkül elfogadta.

e./ Hagy János elvtárs felkészülésében részletesen beszélt a legújabb elvtársakról a konzultáció megrendezéséről. Az eszmecsere jól hasznosnak minősítette és igényelte, hogy a jövőben minél rendszeresebben kerüljön sor hasonló konzultációra a Varsói Szerződés tagállamai között.

Tájékoztatót adott az észak-keleti országokkal való kapcsolatainkról

Javasolta: az északi országokat az európai biztonsági érte-
kezlet néhány időben is tekintendik fontos partner-országoknak,
olyanokként, amelyek a legjobb lehetőséget kínálják nekünk a
nyugati blokkországok között arra, hogy a biztonsági értekezlet
dokumentumaiban foglaljuk át a szocialista országok érdekesítésé-
nek megjelölését illetően át a gyakorlatba, a bilaterális kap-
csolatok esetében révén. Javasolta továbbá, hogy a KGSZ külke-
zleti előzetes bizottságában is helyezzük el az információ-
csere az északi országokról.

A konszultáció alapján megállapítható, hogy a jövőben
valószínűleg nagyobb figyelmet kell fordítani az északi térség or-
szágival való kapcsolatra. Felhívására és a szocialista pozí-
ciók erősítésére.

Kérem Maggyáruvól elvételést, hogy a kapcsolatainkat
szociális és a szociális körökben alapján az év novemberéig a vég-
rejelentésről elvételést egy értékelő beszámolóval készítsen,
melyben Maggyáruvól elvételést komolyan és szociális módosító, vagy
kiegészítő javaslatok.

Kérem továbbá Maggyáruvól elvételést, rendelkezésére,
hogy az információcsere a területi maggyáruvólak között inten-
zívebb legyen. A kapcsolatainkról és a körökben megállapított
tevékenységről kérem Maggyáruvól elvételést jelentéseit.

Tájékoztatom továbbá Maggyáruvól elvételést még arról,
hogy az érdekelte társaságok és társaságok bevonásával meg-
váltásukról, hogyan lehetne aktivizálni kapcsolatainkat az északi
országokkal az ITSA és annak társaságvezetői, továbbá javas-
latok készítését elő, különösen tekintettel a szociális álláspontot tá-
masztó a Spitzbergi ügyben, helyi kapcsolatos egyezménye-
ket is aláírni vagyunk.